

РЕКОМЕНДУЮТЬ СПЕЦІАЛІСТИ,

У №31 за 11 липня ц.р. у нашій газеті було вміщено тематичну сторінку під такою назвою. Сьогодні продовжуємо публікацію наукових порад спеціалістів РІВНЕНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДОСЛІДНОЇ СТАНЦІЇ. Щось візьміть на озброєння сьогодні, щось — на завтра...

ОСОБЛИВОСТІ ГОДІВЛІ ДІЙНИХ КОРІВ У ЛІТНЬО-ПАСОВИЩНИЙ ПЕРІОД

У нашій зоні помірного клімату з відносно достатнім зволоженням використання культурних пасовищ є важливим резервом одержання дешевої тваринницької продукції. Трава пасовищ - недорогий і високопоживний корм для худоби, при використанні якого значно зростає рентабельність виробництва молока. Худоба все літо перебуває на чистому, свіжому повітрі й сонці, активно рухається, що позитивно впливає на здоров'я, продуктивність та відтворювальну здатність тварин, підвищує їх стійкість до захворювань.

Від стійлового до пасовищного утримання необхідно переводити поступово, зменшуючи в раціоні кількість грубих і соковитих кормів. Починати випасання з 1,5-2 годин на добу і до повного періоду довести через 10-15 днів. Це потрібно для адаптації мікрофлори передшлунків до нового корму і запобігання розладам травлення.

Особливістю зелених кормів є те, що вони багаті на протеїн, калій і кальцій, але бідні на цукри, клітковину, фосфор, натрій, сірку та деякі мікроелементи. Це найпомітніше при випасанні корів на удобрих мінеральними добривами багаторічних культурних пасови-

щах. При внесенні мінеральних туків у траву нагромаджується понад 20% протеїну (при нормі 14-15% в сухій речовині). При цьому цукрово-протеїнове відношення зростає до 0,3-0,4. Крім того, недостатня кількість у зелених кормах і пасовищній траві (де переважають бобові рослини) фосфору, натрію і сірки порушує співвідношення між калієм і фосфором, калієм і натрієм, азотом і сіркою. Все це зменшує надой у новорозтєлених корів до 15 кг, хоч протеїну в кормі вистачає на надій 25-30 кг молока на добу. Низький вміст клітковини в молодих рослинах (15-17%) зумовлює також зниження жирномолочності. Тому в період випасання раціон має бути збалансований за всіма елементами живлення.

Для рівномірного і безперебійного забезпечення тварин молодією травою на пасовища можна вносити фосфорно-калійні добрива (РК зо.і20' восени або до відновлення вегетації та азотні (N_{60/гдо}) весною. Крім того, вносити азотні добрива (N_{30/до}) після кожного циклу випасання.

Для забезпечення тварин легкодоступною енергією до раціонів треба включати вуглеводисті комбікорми (по 250-300 г/кг молока). До складу комбікормів мають входити лише низькопротеїнові зер-

нові злаки (пшениця, ячмінь, овес, кукурудза) та мінеральні добавки. Не можна в цей період до них включати зернові злаки: бобові, макуху, шрот.

Щоб нормувати цукрово-протеїнове співвідношення, до добового раціону можна включити 1,5-2,0 кг меляси, а для забезпечення тварин клітковиною — по 1,3-2 кг сіна чи соломи або по 5-6 кг силосу чи сінажу.

В літній період особливе значення має мінеральне живлення. Оскільки співвідношення калію і натрію в траві становить 13:1 при нормі 3:1, то при переведенні тварин на пасовище їм треба обов'язково давати розсіпну кухонну сіль з розрахунку 100 г на корову вдень, або включати 2% до складу комбікорму.

Влітку високопродуктивним коровам не можна згодувувати багато бобових трав, зокрема конюшини і люцерни, бо вони, крім великої кількості протеїну, кальцію і калію, містять чимало біологічно активних речовин, які можуть негативно вплинути на відтворювальні здатності тварин. Зелена маса для підгодівлі має містити не більше 35% бобових рослин.

При згодовуванні зеленої маси кукурудзи раціон необхідно балансувати за протеїном. У цей період до комбікорму треба включати зерно бобових культур, макуху та інші високобілкові компоненти.

Восени, коли на ферми надходить бурякова гичка, її можна згодовувати коровам не більше 8-10 кг в одну даванку, або 25-30 кг на добу, причому обов'язково з грубими кормами. Гичка має високий вміст оксалатів (щавелевокислих солей кальцію і кальцію), які призводять до розладів травлення і проносів у корів, що негативно впливає на їх продуктивність.

Ранньою весною та пізньою осінню в годівлі дійних корів використовують зелену масу ріпаку. Кормова цінність і поїдання маси ріпаку худобою значно вища в фазах утворення прикореневої розетки листків, бутонізації, початку цвітіння, ніж при повному цвітінні. В цих фазах ріпаку міститься найбільше протеїну і найменше глюкозинолатів і ерукової кислоти, які негативно впливають на тварин. Використання зеленої маси ріпаку пізньої осені, особливо після заморозків, має важливе значення для збереження високої продуктивності корів у період переходу від годівлі зеленими кормами до заготовлених кормів на зимово-стійловий період (сіно, силос, сінаж, концентрати та інші). Це зумовлено високою перетравністю ріпаку.

Для збереження якості молока зелену масу ріпаку згодовують подрібнену і підвялену, не пізніше ніж за 2 години до доїння корів.

Добова норма зеленої маси ріпаку для корів — 30-40 кг на голову. При цьому згодовування маси для одних і тих же тварин не має перевищувати 10-12 днів, тому що в організмі можуть нагромаджуватись глюкозиноїди, які викликають анемію. На одну дачу згодовують 10-13 кг із іншими кормами (соломою, силосом, концкормами).

Спеціалісти господарств, які дотримуються наведених вище рекомендацій годівлі корів, одержують молоко в літній період 60% від річного собівартістю у 2 рази нижчою. Рентабельність виробництва - на рівні 80-120 відсотків.

**Ганна УГРИНА,
Лідія ОПОЛЬСЬКА,
старші наукові
співробітники**

Утрина Г. Особливості годівлі дійних корів у літньопасовищний період: рекомендації спеціаліста Рівненської державної сільськогосподарської дослідної станції / Ганна Утрина // Слово і час, - 2008. - №33 (25 лип.)

УСІЛЯКЕ ГОСПОДАРСТВО ПРИПЛОДОМ ЦІННЕ

У пору переходу худоби із стійлового утримання на пасовища після бідних раціонів зимового періоду з виходом на соковиті трави розпочинають активізуватися всі фізіологічні процеси організму тварин, в тому числі й відтворні.

Древня індійська мудрість говорить: «Не тільки, не дійна корова для чого? Користі нема!» І це справді так. Корівчина, іноді, є чи не єдиним джерелом достатку для сільської родини. Серед харчових продуктів молоко найбільш повноцінний, збалансований за незамінними речовинами продукт, який рекомендований для вживання людям всіх вікових категорій.

Згідно з класифікацією експертів РАО (Продовольча та сільськогосподарська організація ООН), за вмістом повноцінних амінокислот, вітамінів, ферментів, мінеральних речовин (усього понад 160 компонентів) молоко належить до найцінніших продуктів харчування людини. Висока його цінність обумовлена оптимальним вмістом та майже

ідеальним поєднанням, при якому ці речовини засвоюються організмом людини щонайкраще. Воно засвоюється на 98%, калорійність 1 кг молока прирівнюється до 400 г яловичини. Без нього неможливо виростити повноцінне молоде покоління людей, тому що його лактоза та інші складові беруть участь у формуванні мієлінової оболонки головного мозку дитини, впливають на розвиток розумових здібностей. Для людей похилого віку - це основний продукт харчування.

Найбільш ефективна трансформація рослинних білків у тварині відбувається при утворенні молока. Близько 50% поживних речовин кормів використовується при йопхутворенні, і лише 17-20% м'яса. Кожні 100 кг од. раціону корови з середньою продуктивністю 3500-4000 кг скуповуються 100 кг молока.

Всім добре відомо: для того, щоб мати від корови молоко, необхідно отримати теля, бо від ялівки не багато надойш. Іноді доводиться чути, що раніше корівки були більші, й продуктивність мали

вищу та і телилися щорічно. І в цьому є певний іфззон.: Саме тут варто розглянути питання відтворення великої рогатої худоби. В минулому на кожній фермі був пункт штучного осіменіння худоби, який і був саме тим рушієм покращання господарських корисних ознак молочної худоби. Останніми роками створені пункти штучного осіменіння в приватних особистих господарствах, на яких проводиться осіменіння корів підсобних господарств.

Метод штучного осіменіння сільськогосподарських тварин, придатний до широкого практичного застосування, був запропонований І.Івановим ще у 1899 р. спершу для коней, а пізніше й інших тварин. Штучне осіменіння дозволяє в досить короткі строки поліпшувати продуктивні якості тварин. Тому після встановлення «охоти» у корови, їй необхідно відвести на пункт штучного осіменіння або парувальний пункт для природного парування.

Якщо є можливість вибору, то перевагу варто надати саме штучному осіменінню.

По-перше, для штучного осіменіння використовується сперма цінних у племінному відношенні бугаїв-плідників, а по-друге, при штучному осіменінні виключається можливість зараження корови такими захворюваннями, як трихомоноз, інфекційний вагініт, бруцельоз, трипаносомоз, вібріоз та ін. Більш доцільно осіменяти корову не в першу «охоту» після отелу, а в другу-третю. Завдяки цьому збільшується імовірність запліднення та тривалість лактації.

Окрім того, теличок, які отримані від штучного осіменіння, можна більш вигідно продати у сільськогосподарські підприємства, як правило, плюс 1 грн. за кілограм живої маси до ціни, що склалася на ринку. Таким чином саме завдяки штучному осіменінню можна отримати теля з покращеним потенціалом продуктивності та зберегти здоров'я корови. А коли корова надворі - то і їжа на столі.

**Володимир ПЕРШУТА,
молодий науковий
співробітник**

Першута В. Усіляке господарство приплодом цінне: рекомендації спеціаліста Рівненської державної сільськогосподарської дослідної станції / Володимир Першута // Слово і час, - 2008. - №33 (25 лип.)